

El massís del Turmell i Vallibona.

1.951, els darrers 27 sobrevivents maquis de l'agrupació de Llevant-Aragó passaren la frontera francesa. Aquesta és la versió oficial, encara que, com veurem, La Pastora i el seu grup es va mantenir fins ben entrat 1.954, per bé que la seua lluita era ja, exclusivament, per sobreviure.

Sens dubte, el personatge més llegendari, contradictori i misteriós dels maquis a les nostres comarques i fins i tot de les guerrilleres

Massís del Turmell.

espanyoles fou Teresa Pla Meseguer, La Pastora de Vallibona. Va ser dona fins que fou obligada per la Guàrdia Civil a despollar-se, prop de Castell de Cabres, per tal de comprovar si era home o dona. A partir d'aleshores, es va vestir d'home i, amb el nom de Florencio, fou el mal-

La Pobla de Benifassó.

decap de la Guàrdia Civil durant 15 anys. Va aconseguir passar la frontera francesa, però fou capturada al 1.960 per la policia andorrana i lliurada a les autoritats espanyoles. La Pastora

El Douar, la serra al fons.

va passar 17 anys a la presó, i fou amnistiada al desembre de 1.977. Coneguem, però, aquest maqui, home o dona?, innocent o criminal?

Teresa tenia 16 anys quan va esclatar la Guerra Civil, i mentre mirava com es cremava

Pobla de la Pobla de Benifassó

l'església de Catí, encesa pels republicans, es va atrevir a preguntar a un altre pastor què estava succeint. Quan aquest li va explicar que hi havia una guerra, Teresa li va preguntar què era una guerra.

Era lògic que Teresa (Teresot era com l'anomenaven) no sabera què era una guerra. Havia

Castell de Cabres.

nascut a la Pallisa, una masia situada dalt de la mola de Vallibona, i, als 10 anys i sense haver anat quasi al poble, fou col·locada per cuidar una rebera a la serra del Turmell, on vivia amb el ramat en una cova.

Als 15 anys, el seu germà José (son pare havia mort feia 10 anys; sa mare, 5) va traure Teresa del seu aïllament i la va posar a servir a la masia